

**การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 4**

**Educational Institution Administration Based on the Sufficiency Economy
Philosophy in Muang Sung Noen School Cluster under the Nakhon
Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4**

สุวิชา โปธิกนิษฐ¹ และ วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Suwicha Photikhanit¹ and Wiralaphat Wongwattthakasem²

Nakornratchasima College

Corresponding Author E-mail :6704030302056@nmc.ac.th, Wiralpat@nmc.ac.th

(Received: 21 January, 2026 ; Edit: 17 April, 2026; accepted: 17 April, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสพการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสพการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษา, เศรษฐกิจพอเพียง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

Abstract

This research aimed to examine the level of educational institution administration based on the Sufficiency Economy Philosophy in the Muang Sung Noen School Cluster under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4, classified by educational level and work experience. The sample group consisted of 136 school administrators and teachers from the Muang Sung Noen School Cluster under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire. The index of item-objective congruence ranged from 0.67 to 1.00, and the overall reliability of the questionnaire was 0.98. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that:

1. Overall, the educational institution administration based on the Sufficiency Economy Philosophy in the Muang Sung Noen School Cluster under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4 was at a high level.
2. The comparison of educational institution administration based on the Sufficiency Economy Philosophy in the Muang Sung Noen School Cluster under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4, classified by educational level and work experience, showed no significant differences overall.

Keywords : School Administrators, Sufficiency Economy Philosophy, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อมายาวนานส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและระบบเศรษฐกิจ (ชาวดา จิตต์อำมาตย์, 2560) ทำให้ภาครัฐต้องเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยใช้แนวทางที่ยั่งยืน หนึ่งในแนวทางสำคัญที่ภาครัฐเลือกใช้ คือ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยหลักปรัชญานี้เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน ซึ่งสามารถช่วยลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ จัดความยากจน และส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดนโยบายพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดแนวทางเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของประชากรให้มีความพร้อมสำหรับศตวรรษที่ 21 รวมถึงการขับเคลื่อนนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งเน้นให้ประเทศไทยมีกำลังคนที่มี

สมรรถนะสูง สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาไม่เพียงแต่ต้องมุ่งเน้นด้านวิชาการเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย หลักปรัชญานี้เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมทั้งต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ได้มีการน้อมนำนโยบายนี้ มาปรับใช้ในโรงเรียนต่างๆ โดยเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิตของนักเรียน ผ่านกิจกรรมที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) การเกษตรในโรงเรียน และการบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า อย่างไรก็ตาม แม้จะมีแนวทางที่ดีในการดำเนินงาน แต่ก็ยังพบปัญหาหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนของกลุ่มอำเภอสูงเนิน โดยปัญหาหลักที่พบในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณและทรัพยากร แม้ว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะเน้นความพอประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แต่ในทางปฏิบัติพบว่าหลายโรงเรียนยังมีงบประมาณจำกัด ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงได้ไม่เต็มที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4, 2565) การขาดความรู้และความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากร ครูและผู้บริหารบางส่วนอาจยังขาดความรู้หรือแนวทางในการบูรณาการหลักปรัชญาในหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปลูกฝังแนวคิดนี้ให้กับนักเรียน (สุภาวดี ศรีสวัสดิ์, 2563) การมีส่วนร่วมของชุมชนยังไม่เพียงพอ แม้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน แต่ในบางพื้นที่พบว่าการสนับสนุนจากชุมชนหรือภาคเอกชนยังมีข้อจำกัด ทำให้โรงเรียนขาดทรัพยากรและแรงสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง การขาดระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน การวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนยังไม่มีมาตรฐานที่เป็นระบบ ส่งผลให้การพัฒนาขาดความต่อเนื่อง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนให้บริหารงานด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 205 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 136 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 5 ด้าน มีข้อคำถามทั้งหมด 50 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 100

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

7. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 50 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เหมาะสม มีค่าเท่ากับ 0.98

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 205 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน กลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนก ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน กลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปล ผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารจัดการศึกษา	4.09	0.26	มาก
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.05	0.25	มาก
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.06	0.27	มาก
4	ด้านพัฒนาบุคลากร	4.17	0.26	มาก
5	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.07	0.27	มาก
ภาพรวม		4.08	0.20	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.26) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.26) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.27) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.27) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.25)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการบริหารจัดการศึกษา	4.09	0.25	4.10	0.27	-0.28	0.30
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.07	0.27	4.03	0.24	1.19	0.48
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.10	0.25	3.98	0.28	3.00	0.25

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
4	ด้านพัฒนาบุคลากร	4.25	0.21	4.06	0.27	5.36	0.15
5	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.08	0.26	4.04	0.28	1.32	0.51
	ภาพรวม	4.12	0.18	4.04	0.21	2.70	0.14

จากตารางที่ 2 ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการบริหารจัดการศึกษา	4.08	0.25	4.11	0.27	-0.47	0.48
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.09	0.29	4.03	0.23	1.47	0.11
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.06	0.24	4.04	0.29	0.48	0.25
4	ด้านพัฒนาบุคลากร	4.29	0.23	4.10	0.25	4.78	0.75
5	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.05	0.27	4.06	0.27	-0.27	0.68
	ภาพรวม	4.11	0.19	4.07	0.20	1.48	0.77

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาในกลุ่มดังกล่าวได้นำหลักคิดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ตลอดจนการดำเนินงานบนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเกิดผลจริงในทางปฏิบัติ การบริหารในลักษณะนี้สะท้อนถึงการมีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน และทรัพยากรที่มีอยู่ โดยผู้บริหารสามารถจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่า วางระบบการทำงานอย่างรอบคอบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายในชุมชนอย่างเข้มแข็ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเชิงพอเพียงบรรลุผลอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านประสิทธิภาพการบริหารและคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมาน วรรณคำ (2566) ที่ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารเชิงคุณธรรมของ Sergioanni (1992) ที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารที่ยึดหลักคุณธรรม ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจบนพื้นฐานของสิ่งที่ถูกต้อง จะสามารถสร้างบรรยากาศองค์กรที่มั่นคง โปร่งใส และเอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการบริหารตั้งอยู่บนฐานของคุณธรรม ความรู้ และเหตุผล

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษามีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารมีแนวปฏิบัติที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งนโยบายด้านการศึกษากำหนดให้สถานศึกษาทุกระดับให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาธิต เพ็ชรรามพะเนา (2566) ที่ได้ศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ ของ Bertalanffy (1968) ซึ่งอธิบายว่า องค์กรเป็นระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ซึ่งเชื่อมโยงและพึ่งพาซึ่งกันและกัน การดำเนินงานของภายใต้กรอบแนวคิดเดียวกันย่อมทำให้กระบวนการบริหาร การตัดสินใจ และการปฏิบัติงานของบุคลากรในทุกระดับเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แม้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันก็ตาม ส่งผลให้ความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่าง

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนเมืองสูงเนิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าแม้บุคลากรจะมีประสบการณ์มากหรือน้อย ต่างได้รับนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนจากหน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงการขับเคลื่อนเชิงระบบของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้บุคลากรทุกคนเข้าใจและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในงานบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการรับรู้และทัศนคติในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความยืดหยุ่นและสามารถบูรณาการได้กับทุกบทบาทหน้าที่ ทำให้บุคลากรไม่ว่าจะอยู่ในช่วงต้น กลาง หรือปลายของเส้นทางอาชีพ ต่างก็มีแนวคิดและการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน ความคิดเห็นที่สะท้อนออกมาจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา สีดาเดช (2563) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ของ Bandura (1977) ซึ่งอธิบายว่า พฤติกรรม และทัศนคติของบุคคลเกิดจากการสังเกต การเลียนแบบ และการซึมซับแบบอย่างจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม หากองค์กรมีการกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ และสร้างบรรยากาศการทำงานอย่างชัดเจน ทำให้รูปแบบพฤติกรรมทางการบริหารมีลักษณะสอดคล้องกันทั้งองค์กร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนให้สถานศึกษา นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาและบริหารทรัพยากรอย่างมีเหตุผล โปร่งใส และตรวจสอบได้ พร้อมทั้งส่งเสริม การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจด้านการจัดการศึกษา

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต คุณธรรม และความรับผิดชอบของผู้เรียน

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นต้นแบบและขยายผลสู่สถานศึกษาอื่นในสังกัด ตลอดจนกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของเขตพื้นที่อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผลลัพธ์ของการดำเนินงาน ในบริบทโรงเรียนต่างขนาดและต่างภูมิภาค

2.2 ศึกษาปัจจัยเชิงบริบท ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษาไทย*. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- _____. (2559). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชาวดา จิตต์อำมาตย์. (2560). *การบริหารสถานศึกษาในยุคเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- มัลลิกา สีดาเดช. (2563). *ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).
- วิมาน วรณคำ. (2566). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).
- สาธิต เพ็ชรธรรมพะเนา. (2566). *การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).
- สาธิต เพ็ชรธรรมพะเนา. (2566). *การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3(2).
- สุภาวดี ศรีสวัสดิ์. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *แนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570)*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice Hall.
- Bertalanffy, L. von. (1968). *General system theory: Foundations, development, applications*. George Braziller.
- Sergiovanni, T. J. (1992). *Moral leadership: Getting to the heart of school improvement*. Jossey-Bass.